

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö VN/9715/2019

Ajoneuvolain uudistus; sisäministeriön lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa hallituksen esityksestä ajoneuvolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi. Sisäministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ajoneuvolain 6 §

Lausunnolla olevan ajoneuvolain 6 §:ssä säädettäisiin ajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan ja varusteen myynnistä. Euroopan Unionin sääntelystä johtuen tietyissä ajoneuvoissa tulee olla ajo- ja lepoaikoja rekisteröivä ajopiirturi. Samoin uusien entistä tiukempien ajoneuvojen päästövaatimusten vuoksi ajoneuvoissa käytetään päästöjä pienentäviä laitteistoja, kuten SCR-teknologiaa. Tämä edellyttää tietyn lisäaineen (AdBlue) käyttöä. SCR-järjestelmä on vakiintunut laajalti käyttöön.

Poliisin raskaan liikenteen valvonnasta saatujen havaintojen mukaan niin ajopiirtureita kuin moottorien päästöjä pienentäviä laitteistoja muutetaan tai niihin asennetaan lisälaitteita niin, etteivät laitteistot toimi oikein. Tällöin esimerkiksi näiden ajoneuvojen päästöt eivät täytä määräyksiä ja toteutuneet päästön kasvavat merkittävästi. Näillä säännösten vastaisilla toimilla tavoitellaan pääosin taloudellisia hyötyjä ja samalla hyödytään toisiin toimijoihin nähden.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan tämänkaltaisten laittomien laitteistojen käyttäminen, hallussapito, maahantuonti, valmistus, pitäminen kaupan, myyminen, asentaminen, huoltaminen, käyttäminen taikka muu luovuttaminen tulisi olla kiellettyä. Esimerkiksi liikennevalvontaa vaikeuttavien laitteiden kieltämisestä annetussa laissa (546/1998) on säädetty 2 §:ssä on säädetty vastaavan kaltaisesti.

Ajoneuvolain 12 §

Nyt lausunnolla olevassa uuden ajoneuvolain 12 §:ssä säädettäisiin ajoneuvon rakenteesta, hallintalaitteista ja varusteista. Vastaavaa sääntelyä on voimassa olevan ajoneuvolain 25 §:ssä.

Lausunto

SM203851

00.02.04

14.02.2020

SMDno-2020-41

Sisäministeriö toteaa, että ajoneuvojen rakennetta, hallintalaitteita ja varusteita koskeva pykäläluonnos on sisällöltään tietyiltä osin erilainen kuin juuri lausuttavana ollut pykäläluonnos ajoneuvolain 25 §:n muuttamiseksi (LVM:n lausuntopyyntö 20.11.2019, VN/9020/2019). Aiemmin lausuttavana olleessa luonnoksessa on kaavailtu lakiin lisättävän säännös, jonka mukaan ”Jos uuteen M-luokan ajoneuvoon integroidaan autoradiovastaanotin, autoradiovastaanottimen tulee voida vastaanottaa ja toistaa ainakin digitaalisina maalähetyksinä lähetettäviä radiopalveluja”.

Nyt lausuttavana olevassa ajoneuvolakiluonnoksessa vastaavaa säännöstä ei vaikuta olevan. Esitysluonnoksen kohdassa ’Suhde muihin esityksiin’ todetaan (s. 103) kuitenkin lausuttavana olevan luonnoksen liittyvän liikenne- ja viestintäministeriössä valmisteltavaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain uudistukseen autoradiota koskevan säännöshedotuksen osalta. Kyseisessä esityksessä ehdotetaan muutosta voimassa olevan ajoneuvolain 25 §:ään, joka vastaa ajoneuvo-lakiehdotuksen 12 §:ää. Ehdotus on tarkoitus antaa eduskunnalle huhtikuun 2020 alkuun mennessä, ja autoradiota koskevan säännöksen on tarkoitus tulla voimaan 19.9.2020.

Sisäministeriö toteaa, että mainittua asiaa VN/9020/2019 koskevassa lausunnossaan (16.1.2020, SMDno-2019-2189) ministeriö on lausunut, että väestön mahdollisuus kuunnella kotimaisia ULA-radiokanavia autoissa tulee turvata säätämällä siitä, että autoissa on ULA-radiovastaanotin.

Väestölle tulee taata mahdollisuus vastaanottaa viranomaisten (vaara)tiedotteita, joiden yksi tärkeimmistä lähetystavoista on ULA-radio. Väestön varoittamiseen ja informoimiseen ULA-radio on kriisitilanteissa joskus ainut jakelutie ja Suomessa FM-radio tulee 4G- ja 5G-verkkojen ohella olemaan merkittävä radiokanavien jakelutie ainakin 2020-luvun lopulle asti.

Teledirektiivi ((EU) 2018/1972) kuitenkin velvoittaa säätämään maanpäälliset digiradiovastaanottimet pakollisiksi uusiin autoihin (113 artikla ja liite XI). Käytännössä tämä tarkoittaa DAB-radioverkkoja, joita ei tämän hetken tiedon mukaan tulla ottamaan käyttöön Suomessa ainakaan lähivuosina. Tämän vuoksi on tärkeää, että säädöksillä turvataan mahdollisuus kuunnella kotimaisia radiokanavia siten, että uusissa autoissa on DAB-vastaanottimen lisäksi varusteena myös ULA-radiovastaanotin.

Direktiivin 113 artiklaan liittyvässä resitaalissa (306) todetaan, että: ”Kuluttajille tarkoitettujen radiovastaanottimien ja televisiolaitteiden yhteentoimivuutta koskevat säännökset eivät estä sitä, että uusien M-luokan ajoneuvojen autoradiovastaanottimet pystyvät vastaanottamaan ja toistamaan myös analogisten maalähetysten välityksellä tarjottavia radiopalveluja, eivätkä ne estä jäsenvaltioita asettamasta velvoitteita varmistaa, että digitaalisilla radiovastaanottimilla voidaan vastaanottaa ja toistaa maanpäällisiä analogisia radiolähetyksiä.”

Sisäministeriö toteaa, että edellä lausuttua on edelleen pidettävä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena, kun ajoneuvolailla implementoidaan teledirektiiviä.

Ajoneuvolain 31 §

Uudessa ajoneuvolaissa säädettäisiin voimassaolevan lain tapaan ajoneuvojen luokitukselta pelastusautojen, poliisiajoneuvojen, Tullin ajoneuvojen ja Rajavartiolaitoksen ajoneuvojen osalta.

31 § 1 momentti

Uuden lain 31 §:n 1 momentissa säädetään pelastusautosta ja se vastaisi voimassa olevan lain 20 §:n 1 momenttia. Sisäministeriö pitää säännöksen sisältöä edelleen perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena.

31 § 2 momentti

31 § 2 momentissa säädetään poliisiajoneuvosta. Poliisiajoneuvo olisi poliisin käyttöön erityisesti valmistettu ja varustettu ajoneuvo. Pykälää täsmennettäisiin nykytilaan nähden niin, että ajoneuvon olisi oltava viranomaisen ajoneuvo. Poliisiajoneuvon olisi siten oltava poliisin käytössä, hallinnassa tai omistuksessa, mikä estäisi sen, että yksityishenkilö voisi saada käyttöönsä, omistukseensa tai hallintaansa poliisiajoneuvon. Samanlaiset vaatimuksia on esitetty pelastusauton, Rajavartiolaitoksen ajoneuvon ja Tullin ajoneuvon osalta.

Sisäministeriö pitää perusteltuna, että yksityishenkilö tai oikeushenkilö ei voisi jatkossa saada poliisiajoneuvoa käyttöönsä, omistukseensa tai hallintaansa. Sisäministeriö pitää perusteltuna, että pelastusauton, Rajavartiolaitoksen ajoneuvon ja Tullin ajoneuvon osalta esitetään samankaltaista sääntelyä.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan samankaltaisesti tulisi harkita myös ambulanssien ja ensihoitoajoneuvojen osalta. Tällä estettäisiin näiden ajoneuvojen käyttö ilman asianmukaista perustetta. Hälytysajoneuvoille on säädetty tieliikennelaissa poikkeukset velvollisuudesta noudattaa liikennesääntöjä. Tämän vuoksi näiden ajoneuvojen käyttö ilman asianmukaista perustetta ei tulisi olla sallittua. Hälytysajoneuvojen äänimerkinantolaitetta, sinistä varoitusvalaisinta ja pysäytysvalaisinta ei tulisi voida myöskään asentaa muihin ajoneuvoihin.

31 § 5 ja 6 momentit

Pykälän 5 momentti sisältäisi sisäministeriölle osoitetun asetuksenantovaltuuden. Sisäministeriön asetuksella säädetään pelastustoimen edellyttämistä pelastusauton rakenteesta, varusteista ja väristä sekä poliisiajoneuvon ja Rajavartiolaitoksen ajoneuvon varusteista, tunnusvärytyksestä ja -merkeistä. Edellä tarkoitettun asetuksen mukaista poliisiajoneuvon tai Rajavartiolaitoksen ajoneuvon tunnusvärytystä ja -merkkejä ei saa käyttää muissa ajoneuvoissa.

Sisäasiainministeriön asetus poliisin ja rajavartiolaitoksen ajoneuvojen tunnusvärytyksestä ja -merkeistä (406/2009) on annettu tarkemmat säädökset. Sisäministeriö pitää perusteltuna, että sisäministeriön asetuksenantovaltuutus säilyy edelleen.

Liikenne- ja viestintävirasto antaisi edelleen (luonnos 31 § 6 mom.) määräykset pelastusauton, poliisiajoneuvon, Tullin ajoneuvon ja Rajavartiolaitoksen ajoneuvon erikoiskäytön edellyttämien merkki- ja varoitusvalaisimien, heijastimien, heijastavien merkintöjen sekä äänimerkinantolaitteiden teknisistä vaatimuksista ja asennuksesta. Sisäministeriö pitää kaavailtua säädösvallan delegointia perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena.

Ajoneuvolain 32 §

Sisäministeriö kiinnittää liikenne- ja viestintäministeriön huomiota ensihoitoajoneuvon osalta 1.6.2020 voimaantulevan tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteydessä muutettuun ajoneuvolain (730/2018) 21 §:ään. Tässä yhteydessä määriteltiin ensihoitoajoneuvo. Myöhemmin ajoneuvolain 21 § palautettiin tältä osin takaisin alkuperäiseen muotoonsa ajoneuvolain (942/2018) muutoksella. Sisäministeriö esittää, että parhaillaan valmistelussa olevan tieliikennelain muutoksen yhteydessä ensihoitoajoneuvosta säädettäisiin, kuten tieliikennelain kokonaisuudistuksen osalta säädettiin.

Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että tältä osin rinnakkaistekstissä voimassa olevan ajoneuvolain osalta ei viitata voimassa olevaan ajoneuvolakiin.

Ajoneuvolain 9 luku

Lausunnolla olevan lakiehdotuksen 9 luvussa säädettäisiin seuraamuksista. Sisäministeriö esittää, että sisäministeriön ajoneuvolain 6 §:n kohdalla esitettyjen seikkojen vuoksi harkittaisiin merkittäviä taloudellisia hallinnollisia seuraamuksia ajoneuvojen haltijoille tai omistajille, jos ajoneuvoihin olisi asennettu ajopiirtureiden taikka pakokaasupäästöjen rajoittamiseksi asennettujen laitteiden toimintaan vaikuttavia laitteita. Tällaisen auton käyttö tulisi voida estää välittömästi esimerkiksi rengaslukolla, rekisterikilvet poistamalla tai muulla tavoin. Samoin tulisi olla mahdollista asettaa hyväksyttävä vakuus ennen kuin käyttöeste poistetaan. Esimerkiksi ylikuormamaksusta annetussa laissa (51/1982) on säädetty hallinnollisista maksuista, jotka voivat nousta jopa yli 10 000 euroon.

Ajoneuvolain 172 § 3 momentti

Kaavaillun lain 172 § 3 momentissa olisi siirtymäsäännös, jonka mukaan kumotun nojalla annettuja asetuksia ja määräyksiä noudatettaisiin siihen saakka, kunnes ne erikseen kumotaan uusilla asetuksilla ja määräyksillä.

Tämän perusteella sisäasiainministeriön asetus poliisin ja rajavartiolaitoksen ajoneuvojen tunnusväryyksestä ja -merkeistä (406/2009) pysyisi edelleen voimassa. Sisäministeriö pitää perusteltuna sitä, että asetuksen uusimistarve voidaan harkita erikseen.

Ajoneuvoverolaki

Ajoneuvoverolakia esitetään joiltain osin muutettavaksi. Pelastusautojen verovapauteen ei olla tekemässä muutoksia. Sisäministeriö toteaa, että verovapaus on edelleen perusteltua pysyttää pelastusautojen osalta.

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Erikoissuunnittelija

Aino Tuovinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 14.02.2020 klo 17:32. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi
todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Ministeri Ohisalo
Valtiosihteeri Parviainen
Ministerin erityisavustajat
SM/PEO
SM/PO
SM/RO